

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GAZETA CZĘSTOCHOWSKA

Redakcja Administracja

Częstochowa II-ga i Aleja Nr. 38, telefon Nr. 50.

Pod kierunkiem

Zygmunta Trzebińskiego

Warunki prenumeraty i ogłoszeń na stronie 4-iej. Cena 3 kop.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 7—8 wieczorem.

II-ga Aleja № 43. TEATR „ODEON” W. KRZEMIŃSKIEGO (Najstarszy w Królestwie)

Od piątku 19 do środy 23 Marca (włącznie) — Zupelna zmiana programu!

Córka właściciela okrętów (dramat z życia marynarzy) **Romans magazynierki** (dramat współczesny) **Lodowce i wędzpadły w Alpach włoskich** (zdjęcia z natury) **Samochód okazyjnie do sprzedania** (komiczne) **Szalony koń** (komiczne) **Złoty chlebacz** (fantazja w kolorach) **Talizman dobrej wieszki** (baśń czarodziejska w 15 kolorowanych obrazach)

Na scenie, Tylko do 1-go Kwietnia Występy artystów operetki polskiej
Dzisiaj odegranym będzie **Fujarkiewicz Wodewil** w 1-ym akcie — Reżyser W. Nynkowski

Zmiana programu w każdą środę i sobotę. W Kalloskopach wystawiono: **Konstantynopol**

Ceny miejsc zwykłe. — — — Szczegóły w afiszach i programach.

ANONS: W czwartek 24, piątek 25 i w sobotę 26 marca przedstawień nie będzie. W niedzielę 27 świąteczna zmiana programu i początek przedstawień o godzinie 12 w południe

TEATR „OAZA” I ALEJA II.

DZIS

pierwszy występ słynnego humor. posłkiego króla kaptuśców
Ludwika Ludwikowskiego

Program obrazów znakomity, między innymi
Upadek Babilonu (wyjątkowy obraz)

OAZA

więcej od razu poznają przybysza. Na odwrót zaś, gdy mieszkancie stolicy, przyjeżdże na prowincję, tu niczem się nie wyróżnia.

Dowodzi to, że w stolicy żyje mniej więcej do siebie podobny jeden typ ludzi, z takimi tylko różnicami, jakie się przynależności do różnych klas społecznych. Na prowincji zaś, w ramach tych samych klas społecznych, zauważamy dwa typy, które moglibyśmy określić jako mieszkańca prowincji i prowincjonalistę.

Różnica ta objawia się bardzo poważnie w charakterze umysłu i w horyzoncie myślowym tak jednych jak i drugich. Jest charakterystyczną cechą natury umysłu ludzkiego niechęć do wysiłku, a ta niechęć do wysiłku umysłowego jest w narodzie polskim, w narodach słowiańskich w ogóle silniej rozwinięta, niż u narodów germańskich i romańskich. Być może, że dziś już różnica ta jest następstwem kierunku, w którym poszedł u tych narodów rozwój gospodarczy—ekonomiczny: w kierunku rolniczym i przemysłowym. Wiadomo, że mieszkancie wsi jest nieskończenie bardziej konserwatywnym, od mieszkańca miast, a konserwatyzm ten jest tak silnie zakorzeniony, że przetrzyma się w do możliwie wysokiego stopnia posunięte niedowiarstwo i nieufność w stosunku do mieszkańców miast. Stąd pochodzi, że włościanie wszystkich narodów, mimo wszystkich swoich narodowo-rasowo-kulturalnych różnic, są charakterem swego umysłu do siebie bardzo zbliżeni.

Otóż u prowincjonalistów ta niechęć do wysiłku umysłowego, choć również do pewnego stopnia występuje pod postacią konserwatyzmu, nie przetrzymała się w jakiejś już zupełnie innej znamiona i cechy, lecz tu można ją chywytać na gorącym uczynku jej istności. Prowincjonalista zastosowuje zakres swej myśli do horyzontu środowiska w którym się obraca. Napotykać na drodze swego życia mniej podniety do pracy umysłowej i twórczej i nie będąc przyzwyczajonym do samorodnego wysiłku umysłowego, ścieśnia swój horyzont myślowy. Bez kwestii ma mieszkancie stolicy więcej sposobności do zastanawiania się, do pracy umysłowej i głębszych wrażeń. I dla tego mówi się, że często duże ognisko może się wznieść na taki poziom, na jaki nie wznieść się nigdy dziesięć ognisk mniejszych. Lecz ktoś, przez to samo już, że mieszka na prowincji, nie musi stać się prowincjonalistą, i stąd dwa typy, w ramach tych samych klas społecznych, ludzi mieszkających na prowincji, a przejawia się to również w cechach zewnętrznych tych ludzi.

Przeciwno temu prowincjonalizmowi, przeciwno tej niechęci do wysiłku umysłowego u mieszkańców prowincji, należy jak najintensywniej prowadzić akcję.

Punkt ciężkości naszego rozwoju i postępu leży na prowincji, lecz niechto zrozumieją wreszcie mieszkańcy prowincji i do odpowiedniego tonu nastroją swą działalność. Przy konserwatyzmie wsi, przy braku ekspansji ze strony Warszawy, niech działa, pracuje i tworzy prowincja. Lecz trzeba chcieć!

Nie należy porównywać naszych warunków i stosunków, z warunkami i stosunkami zagranicznymi. Innym torem toczy się życie polityczne i ekonomiczne Francji, a innem nasze. A zresztą np. w Niemczech mamy tyle ognisk rozwoju i postępu, ile jest większych miast, choć te miasta są częściej mniejsze lub tylko takie, jak nasza Częstochowa, n.p. Darmstadt Karlsruhe itp. Przykład więc Niemiec przemawia na korzyść rozwoju prowincji w Królestwie.

Stf. Z.

Kolonizacja rosyjska w Królestwie.

Sprawa wyodrębnienia Chełmszczyzny jest — jak wiadomo — silnie popierana przez lubelski bank włościański,

Największe powagi lekarskie całego świata polecają PASTYLKI

GÉRAUDEL

jako środek leczniczy, usuwający rzydka nie chrypkę, katar, kaszel oraz wszelkie choroby dróg oddechowych. — Cena pudełka 85 kop. UWAGA: Oryginalne pudełka zaopatrzone są w czerwoną etykietę z firmą głównego przedstawiciela na Królestwo i Cesarstwo: „Fabian Klingensland, Warszawa”. 81

Jutrzejczy obiad.

1. Zupa pomidorowa. Paszteciki z móżg. Zając pieczony z buraczkami. Kalafior. Budyń z rumem.
2. Zupa cytrynowa. Pieczeń huzarska z kartoflami. Kompot z jabłek.

Charakterystyczne cechy.

Są pewne charakterystyczne cechy, które odróżniają mieszkańca jakiegoś miasta stołecznego, dużego, od mieszkańca miasta prowincjonalnego. Cechy te od razu rzucają się w oczy, jednakże tylko w pewnych okolicznościach.

Gdy mieszkancie miasta prowincjonalnego przyjeżdże do stolicy, tam mniej

LEKARZ-DENTYSTA GREJNIEC
w CZĘSTOCHOWIE,
I Aleja Nr. 10, dom p. Rajcherowej.
Przyjmuje codziennie od 9—1 rano i od 3—7 wiecz.

Poleca Nr. 1 swego wydawnictwa, poświęconego krzewieniu zasad zębocznictwa wśród mas najszerszych p. t. „Ogólne zasady pielęgnowania zębów i jamy ustnej”. Cena 5 i 10 k. Ządać w księgarniach! 20

ZAKŁAD
artystyczno-fotograficzny
Wacława Wesółowskiego
w Częstochowie
róg II Alei i Teatralnej 26.

Wykonywa wszelkie roboty wchodzące w zakres nowoczesnej fotografii po cenach przystępnych.

Kalendarzyk.

Świąt: Józefa Obl. N. M. P. — Polemira.
Wstąpienia B. M. D. — Błogosława.
Wschód słońca: go. 6 m. 19.
Zachód: 6 m. 1.
Przybyło dnia i godz. min. 8.
Przebieg dnia: 1801 Pierwsza publiczna maskarada w Warszawie

KRUSZYŃSKI I PROSZOWSKI

Częstochowa, Aleja III-ola, dom własny.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski

WYKONYWA RZEŻBY POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE I SZTUKATERJE.

Telefon Nr. 280.

RYZAŃSKI I S-ka Instalacje: Oświetlenia elektrycznego, przenoszenia siły i prądu na
onia młynów, tartaków, fabryk. Kanalizacja, wodociągi,
nie. Skład materiałów technicznych i elektrotech.

siła strażnika ziemskiego Łatę, aby ją odprowadził.

Kiedy znaleźli się w lesie, Łata odebrał kobiecie pieniądze i zabił ją szablą. Mimowolnym świadkiem zabójstwa był pewien kłusownik, który w tym wypadku wolał się narazić na odpowiedzialność, niż puścić płazem zbrodnię. Aby zatem zwrócić na siebie uwagę, wystrzelił.

Oczywiście formalista strażnik aresztował kłusownika i odprowadził go do urzędu gminnego.

Tu aresztowany opowiedział, czego był świadkiem. Na razie Łata wypierał się zabójstwa, lecz zdradziła go zakrawiona szabla.

Role się zmieniły — uwieziono strażnika.

Z ruchu wydawniczego.

A. Trojanowski: Słownik czek przędzalniczy w pięciu językach. Warszawa, wydawnictwo Przeglądu technicznego, 1910.

W różnych gałęziach przemysłu u nas, używa się u nas bardzo wiele wyrażen obcych, nie mających nic wspólnego z językiem polskim. Z jednej strony szpeci to ogromnie mowę polską, a z drugiej utrudnia ogromnie pracę ludzom, nie znającym wcale, lub tylko niedostatecznie języki obce. Z tego powodu więc z uznaniem należy podnieść każdy wysiłek, mający na celu oczyszczenie języka polskiego z obcych niepożądanych naleciałości, a z drugiej strony umożliwiającą kształcenie się w danym zawodzie — jak najszerszym kołom.

W r. 1905 wydał p. A. Trojanowski część pierwszą „Słownika przędzalniczego”, nagrodzoną na konkursie Stowarzyszenia Techników, a mającą na celu ustalenie polskiego słownictwa przędzalniczego.

Obecnie wydana część druga obejmująca tłumaczenie polskie technicznych wyrazów przędzalniczych angielskich, francuskich, niemieckich i rosyjskich.

W Częstochowie, gdzie istnieje rozwinięty przemysł przędzalniczy, słownik ten powinien znaleźć duże zastosowanie. Powinien wyrugować z ust robotnika dziwołagi językowe, będąc równocześnie pomocą dla kształcącej się młodzieży z dzieł o przędzalnictwie w obcych językach. (X.)

Fosfatyna Faliere,

przyjemny pokarm, najodpowiedniejszy dla dzieci od 6 miesięcy do 10 lat, zwłaszcza w czasie odłączenia od piersi i w okresie rośnięcia. **Ułatwia trawienie i zapewnia prawidłowy rozwój ciała.** Sprzedawca w składach aptecznych i aptekach. **Ostrzegamy przed nadmienionymi.** 358-8

Tow. Akc. Zakładów Ceramicznych **Dziewulski i Lange w Warszawie.**

Fabryki: w Opocznie i Sławińsku.

POLECA: posadzki terrakotowe, płytki terrakotowe, glazurowane, zwykłe i fantazyjne: lioćwki zwykłe i glazurowane. Wyroby ogniotrwałe.

Zamówienia przyjmujemy

Przedstawiciel: **ZDZISŁAW RYLSKI, Częstochowa Aleja II Nr. 33 Tel. 93.**

„Zdrój” Fabryka wód mineralnych aptekarza St. WĄGROWSKIEGO w Częstochowie, III Aleja № 62, tel. 31

NAGRODZONA MEDALAMI:

Poleca wody mineralne w syfonach i fiaskach na wodzie destylowanej ściśle podług analizy przyrządzone w zupełności zastępujące wody naturalne. Wody gorzkie: apentę, Franz Jozef i Huniadę. Wody słotowe: Giesshübler i Narzan. Lemoniady owocowe na sposób „Lanina” przyrządzone. Wszystkie wyroby nie wyłączając wody sodowej wyrabiane na kwasie węglanym płynnym. Żądać wszędzie i zwracać uwagę na firmę. Syfony i fiaski bez etykiety nie pochodzą z fabr. „Zdrój”. Reprezentacja płynnego kwasu węglanego Na żądanie dostarcza się wód do domów na żaowaw i przyjęcia.

H. KOCZAŁSKI & Co, Dom Komisowo-Spedycyjny
 Częstochowa, Herby pr., Herby ros. i Granica
 Kantor mieści się przy ul. Panny-Maryi Nr. 18 w oficynie na lewo (parter). Telefon 38.
 W zakres operacji wchodzi: cienie i ekspedycja towarów przyrządowych i wywozowy h na warunkach najprzystępniejszych. 448-180-2

„**ARYSTOKRATYNA**”
 krem i proszek.
 Odznaczony na wystawie lekarzy i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.
 „Arystokratyna” działa przez swą zawartość węgliku antyseptycznie i orzeźwiająco, już po krótkim użyciu—staje się skórę lśniąco białą i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.
 Pięgi zmarszczki, wągry, żółte plamy „Arystokratyna” usuwa po kilkorazowym użyciu.
 Żądać w składach aptecznych i aptekach. Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie aptecznym **Wacława ORZEŁ** w Częstochowie, III Aleja № 48. 2

Przec z złotymi zegarkami! Taniej nie można!
 Gdyż zegarek męski, najnowszego fasonu z prawdziwego francuskiego złota, odkryty, pięknie grawerowany, marki st. „Prima-Roskop”, nawet specjalista nie odróżni od prawdziwego złota 56 próby. Oprócz piękności zegarka, „Prima Roskop” jest najlepszej, szwajcarskiej konstrukcji, sznanej genewskiej fabryki. Nakręca się raz na 40 godzin bez kluczyka „Remontoir”, wyregulowany do minuty z poręceniem piśmiennem na lat 6.
 Cena dawniej 15 rb., teraz tylko 2 r. 75 k., 2 szt. 5 rb. 20 kop. Także kryty o 1 rubla drożej. Dla rozpowszechnienia naszej firmy, dołączamy do każdego zegarka jako premium, zupełnie darmo: 1) Prześlizgacz pancerny de-wizy z tegoż złota, 2) Brońk Nowości Automacyjny kinematograf z interesującymi widokami, lub srebrny posazony 24 próby; 3) Mandatnik, aparat D-ra Kocha do niemiokodowego palenia papierosów i cygar, lub piśmienny kieszonkowy przybór; 4) woreczek zamowy, ochraniający zegarek od sepsusa. Osta-lunki wysyłamy za zaliczeniem początowem i nawet bez zadatku.
 Adres: Warszawa, skład zegarków T-wa „Konsekwent” G. C. 1-szy pocztowy oddział. Za przesyłkę dolicza się do 1-go lub do 4-ch 50 kop. Kto tylko zobaczy ten zegarek, to uwierzy że jest prawdziwy złoty. UWAGA. Jeden damski zegarek odkryty z tegoż materiału z damskim kompletem 8 rb. 75 kop. 543-2-1

Rzadka okazja.
 Za 7 rb. 25 kop.
 Wysłany 2 zimowe lub jesienne kostu-my: 1 kawałek Angielskiego sukna welnianego, trwałego i modnego materiału, najnowszego rysunku, 2 arsz. szero-kości i 4 1/2 dług. na cały męski kostjum do tego k stajmu dająca się podszewka białpatnie i 1 kawałek 8 arsz. „Sukna Panama” na damski trwały elegancki kostjum, najnowszego rysunku. Opako-wanie i przesyłka na r-k firmy, poczt. bez zadatku i bez ryzyka, niepodobna się. Fabryka zwraca pieniądze. Na żądanie wysyła się za tą cenę 2 męskie lub 2 damskie kostjumy, za zaliczenie dolicza się 16 kop. Adresować. Do fabryki T-wa Suklieno-Welnianej manufaktury Łódź № 214. 511-1-1

Sprzedam Sklep spożywczy w każ-dej chwili. Ulica św. Bar-bary 20, wiadomość w miejscu. 562

Sprzedam Sklep spożywczy w każ-dej chwili. Ulica św. Bar-bary 20, wiadomość w miejscu. 562

Sprzedam Sklep spożywczy w każ-dej chwili. Ulica św. Bar-bary 20, wiadomość w miejscu. 562

Sprzedam Sklep spożywczy w każ-dej chwili. Ulica św. Bar-bary 20, wiadomość w miejscu. 562

Do sprzedania
 pompa parowa 4" do gęstych płynów i wody
 Cena 250 rb. kosztowała 450 rb.
 Transmisja—wał 7 metr. dług 120^{mm} śred., trzy konrole z kołami pasowymi, 20 słupów zdanych na opał. Wiadomości udzieli: Cen-tralna Stacja Elektryczna w Częstochowie 559.

Mieszkania do wynajęcia Teatralska 45 wiadomość w kantorze 581
Urządzenie sklepowe do sprze-dania ul. św. Barba-ry 20 581
sklepowe do sprze-dania ul. św. Barba-ry 20 581
sklepowe do sprze-dania ul. św. Barba-ry 20 581

Mydło Nafciane 1315
 z marką fabryczną Latarnia Morska
 przygotowane sposobem angielskim najtańsze i wydajniejsze mydło do prania białizny. Przy użyciu trzymać się ściśle sposobu użycia.
HORDLICZKA I STAMIROWSKI ŁÓDŹ
 Reprezentacja na Częstochowę i Zagłębie Głubrowskie: L. SENIOR i D. BOCHENER
 Częstochowa Telefon Nr. 129.

BORXYL
 PLYN KREM
 ochronny do twarzy dla cery chropowa-przeciw przyszo-tem, wazekom, wi, ozi, biał. i wesa-zakażeniom cery. 1k. zaczerwienien.
 Odświeża, wybiela i udelikatnia. Nad er ważne dla Panów i dla Pań
 Gł. skład apteka Zamenhofa, Warszawa. 1147-AO-

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA PRZYJMĄ. Kantor własny Częstochowa Aleja II Nr. 38—w Zawierciu księ-garnia p. K. Lubcke i S-ka, — w Rakowie p. Leon Piotrowski.

Warunki prenumeraty: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 kop. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową, lub odnośnictwem do domów.

Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tek-stem k. 30, po tekście k. 10, obok tekstu (nadesłane) k. 50 nekrologi k. 20. Drobne ogłoszenia po 3 k. za wyraz.

Redaktor i Wydawca Z. TRZEBIŃSKI

Druk. F. D. Wilkoszewskiego w Częstochowie.